
Alternativer til Norgespris

*På oppdrag fra Zero, Naturvernforbundet, Norsk
Varmepumpeforening, NHO Elektro og Elektroforeningen*

27. mai 2025

THEMA Consulting Group

Innhold

1 Forslag om Norgespris, statens utgifter og alternativ

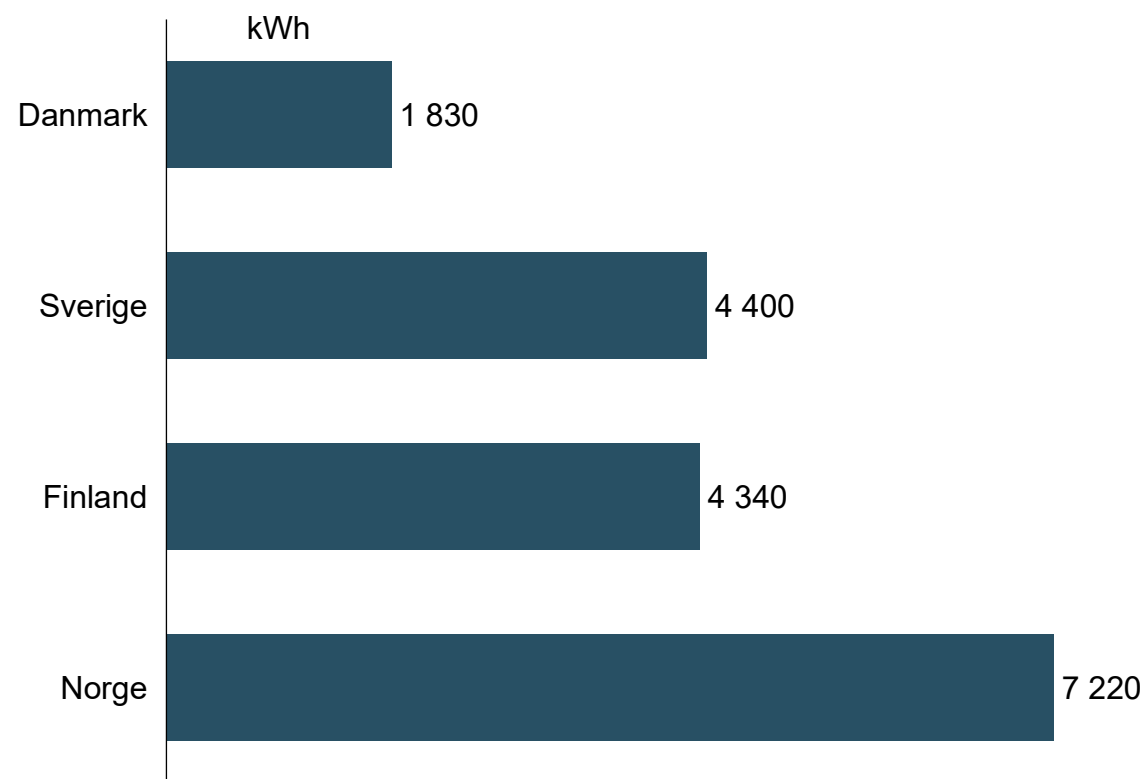
2 Berørte grupper og virkninger

3 Oppsummering og anbefaling

Bakgrunn: Norske husholdninger har høyest forbruk av strøm i Norden

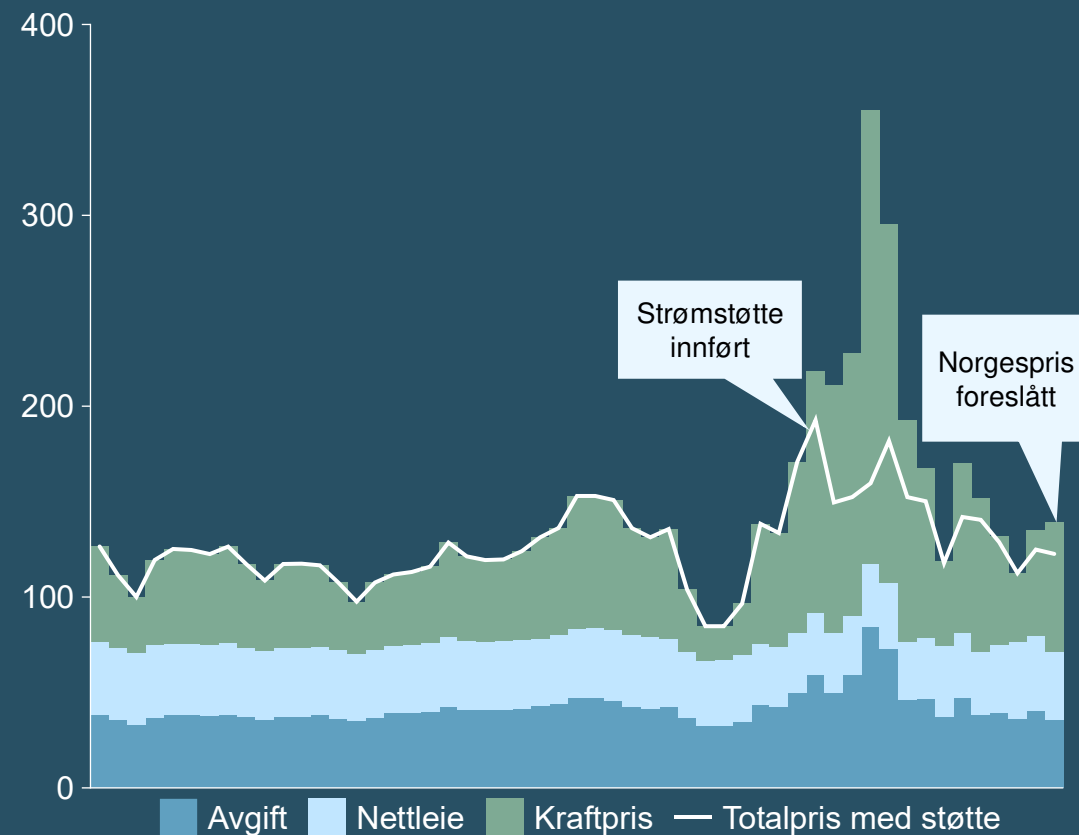
Årlig husholdningsforbruk per innbygger (kWh/år)

Kilder: SSB, Eurostat

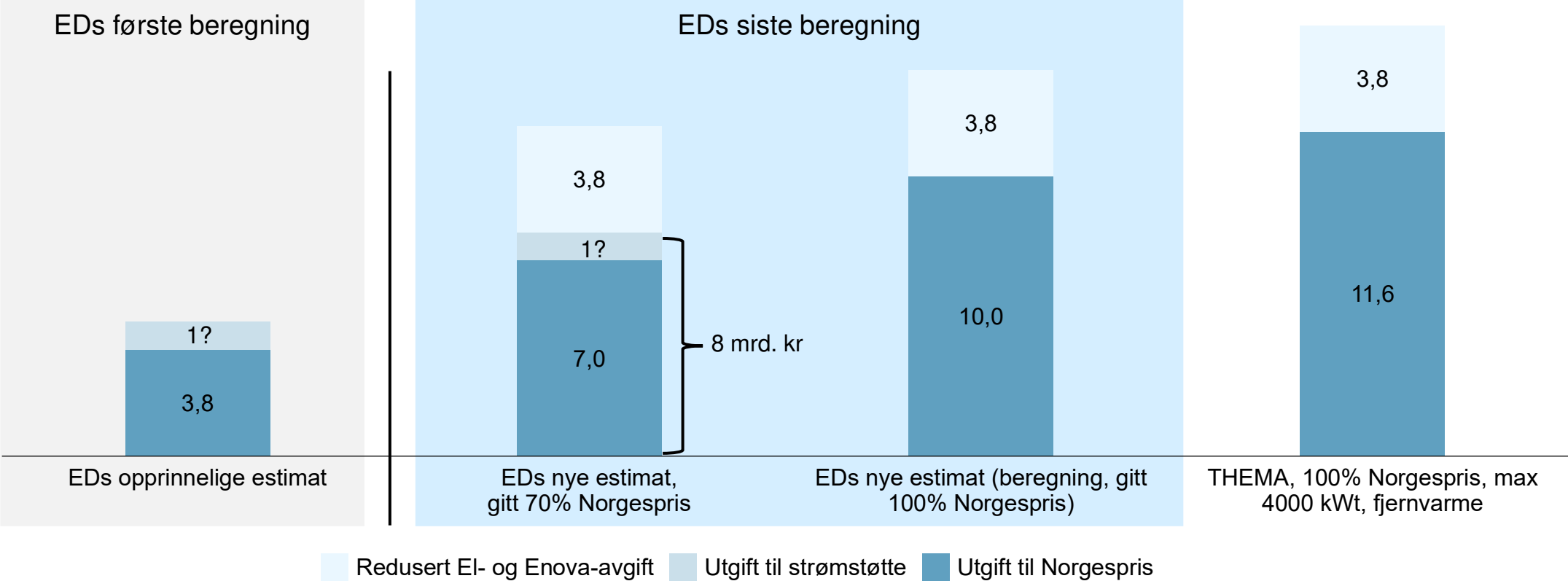
Problem: Da strømprisen steg høsten 2021 fikk husholdningene høye regninger

Strømkostnader per kvartal i øre, 2012 til K1 2025
(Inflasjonsjustert til K1 2025)

ED har oppjustert anslaget for hva Norgespris koster. Vi er enige i at Norgespris + Strømstøtte må forventes å koste 8-12 mrd. kr. i 2026. Provenytap til avgifter kommer i tillegg

Estimat på statlige utgifter i mrd. kr. i 2026 til Norgespris, strømstøtte og reduserte avgifter

Spørsmål: Er Norgespris til de som velger det, og Strømstøtte til resten, den beste måten å avlaste husholdningene på?

For 2026 anslår regjeringa eit behov for å løyve 6 970 millionar kroner til Norgespris på straum og fjernvarme. Anslaget for 2026 er basert på eit overslag om at 70 prosent av hushalda i Sør-Noreg vil velje Norgespris for straum. Det er uklart hva regjeringen forventer av utgifter til strømstøtte til de som ikke velger Norgespris. Vi anslår grovt sett 0,3*3 mrd. kr (tidligere anslag på utgiftene til strømstøtte i 2026 fra THEMA ~1 mrd. kr. i 2026. Redusert elavgift forventes å koste 3,1 mrd. kr. i 2026. Enovaavgiften skal fjernes fra 2026. Vi har ikke sett presisert om det inkluderer bedrifters Enovaavgift. Grovt estimate på redusert proveny fra dette er 700 mill. kr.

Flere har foreslått alternativer måter å avlaste husholdningenes strømregning på, blant annet Samfunnsøkonomisk analyse, Lund & Rosendahl, samt flere politiske partier

Makspris	Norgespris + Strømstøtte	Strømstøtte + Kompensasjon	Kompensasjon	Bruke vanlige ordninger
Makspris på f. eks. 50 øre ink. mva.	- Fastpris på 40 øre eks. mva./ 50 øre ink. mva. til de som velger Norgespris. - Ut/innbetaling til nettselskap avh. av prisutvikling. -Fortsatt strømstøtte til andre	Strømstøtten videreføres, og suppleres med forbruksuavhengige utbetalinger**	En strømstøtteordning der husholdninger i dyre prisområder mottar kompensasjon uavhengig av faktisk strømforbruk, men i stedet kompensasjon knyttet til strømpris, årstid og kjennetegn ved boligen.*	- Bostøtte er en støtteordning for dem som har lave inntekter og høye boutgifter - Redusert marginal-skatt på lave inntekter
				

*Forslag utarbeidet av SØA for Huseierne, NBBL, NHO elektro, Norsk Varmepumpeforening og Solenergiklyngen. **Folkeutbytte/kabelkompensasjon.
Lund og Rosendahl (2025). Oversikten inkluderer ikke forslag knyttet til MVA, endret utvekslingskapasitet, støtte til energieffektivisering m.m.

Vi vurderer tre alternativer for å gi husholdninger forutsigbare og lave strømregninger: Norgespris + Strømsstøtte, Kompensasjon + Strømsstøtte og Kompensasjon

I alle alternativ bruker staten 8-12 mrd. kr. på å avlaste husholdningenes månedlige strømregning, gitt pris, årstid og boligforhold:

Norgespris + Strømsstøtte

Fastpris til de som aktivt velger Norgespris:

Forventet verdi på ~5 000 kr/ husstand/ år*

Strømsstøtte fra 75 øre til andre:

Forventet verdi ~1 500 kr/ år/ husstand**

Strømsstøtte + Kompensasjon

Kompensasjon til alle gitt pris, årstid, bolig

Forventet verdi på 3 500 kr/husstand/år***

+ Strømsstøtte fra 75 øre til alle:

Forventet verdi ~1 500 kr/ år/ husstand**

Kompensasjon

Kompensasjon til alle gitt pris, årstid, bolig

Forventet verdi på 5 000 kr/husstand/år

Med kompensasjon får husholdningene redusert regningen i henhold til strømpris, årstid og boligforhold, men får ikke større utbetaling når de bruker mer strøm

Alle verdier er eks. mva. Verdi for husholdningen kan multipliseres med 1,25. *Mesteparten av støtten vil ifølge regjeringens forutsetninger betales husstander som står for 70% av volumet NO1, NO2 og NO5 (der det totalt er nesten 2 mill. husstander). Dette gir en verdi på 7 mrd. kr./ 2 mill husstander/0,7= 5 000 kr/år eks. mva. I praksis vil verdien per husstand bli høyere, dersom husstandene som tar et aktivt valg om Norgespris i snitt har høyere strømbruk enn andre. **Forventet strømsstøtte på 3 mrd. kr. Gitt at mesteparten betales til husholdninger i NO1, NO2 og NO5 er et grovt anslag på verdien per husstand i disse områdene 1500 kr./år. ***Gitt avgrensning til husholdninger i høyprisområder - NO1, NO2 og NO5

Innhold

1 Forslag om Norgespris, statens utgifter og alternativ

2 Berørte grupper og virkninger

Berørte grupper

Strømbruk i husholdninger og pris for alle andre

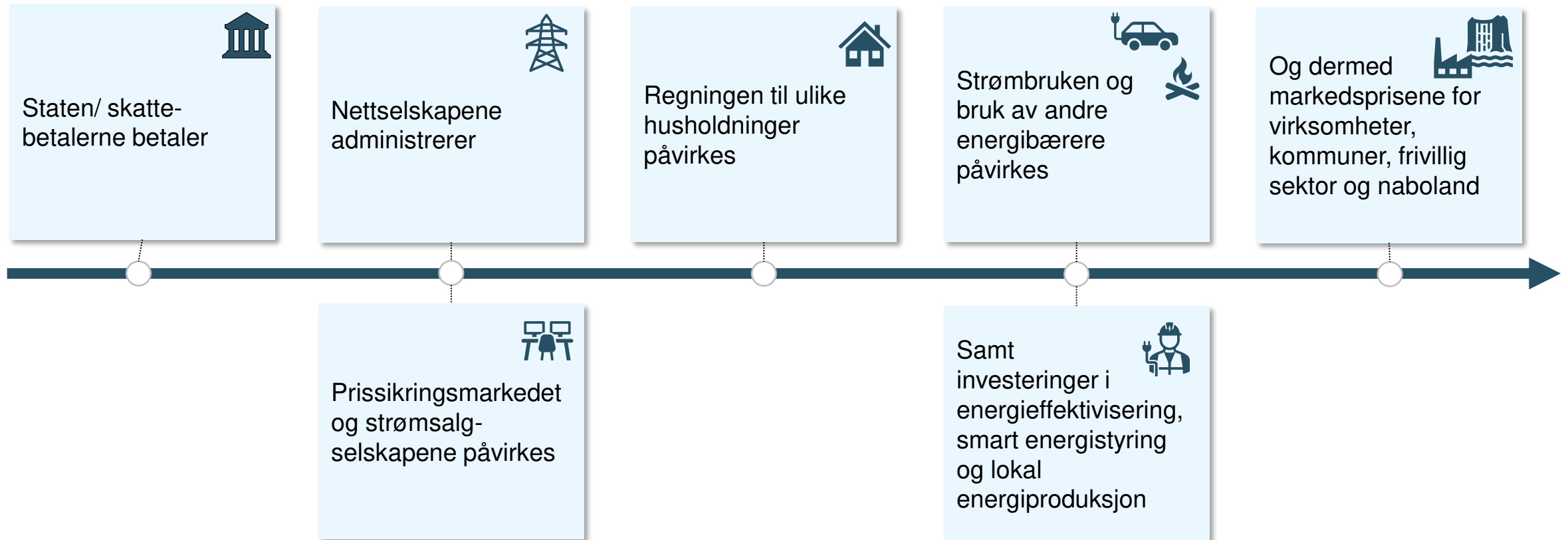
Effekttopp, administrasjonskostnader og nettleie

Samlet strømmregning, forutsigbarhet og fordeling

3 Oppsummering og anbefaling

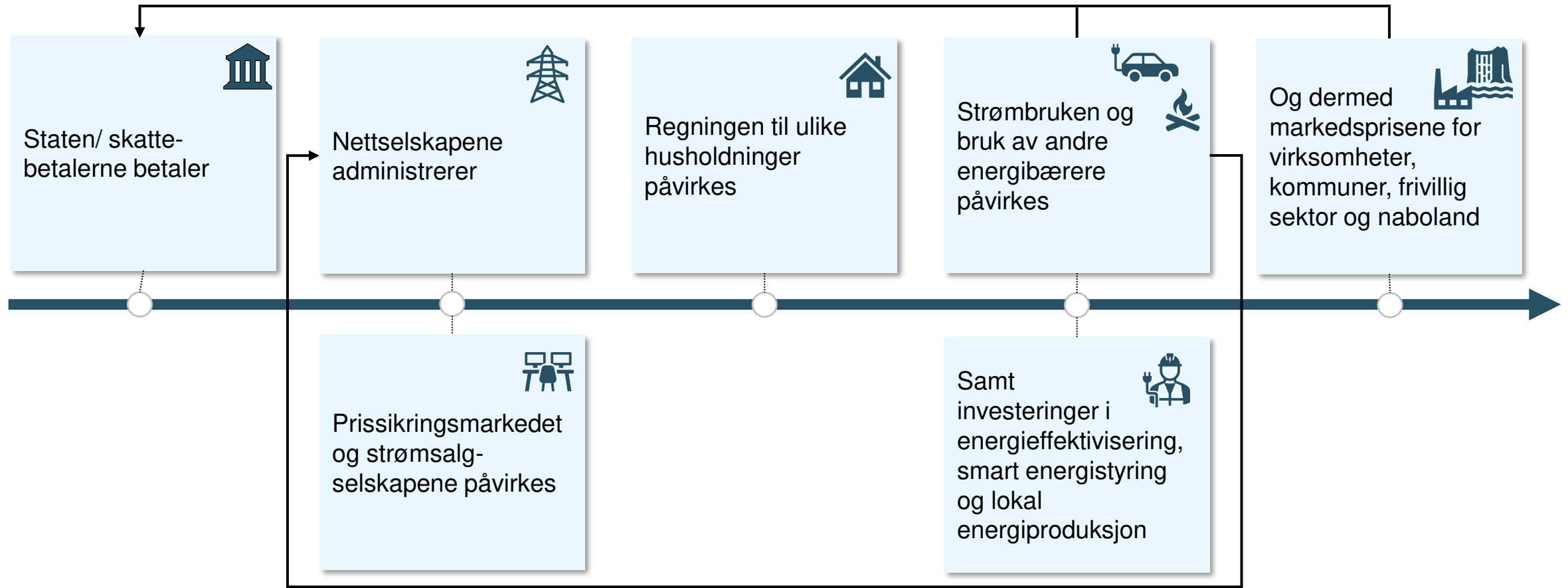

Norgespris og alternativene er store tiltak i kroner og øre, som kan berøre mange aktører og beslutninger i energisystemet og samfunnet

På lenger sikt blir Norgespris stadig dyrere for fellesskapet, ettersom det bidrar til høyere husholdningsforbruk, markedspriser og nettleie

Høyere utgifter for staten over tid

Høyere nettinvesteringer og nettleie

Høyere og mindre fleksibelt strømforbruk vil gi mer behov for nett og dermed høyere nettleie

Innhold

1 Forslag om Norgespris, statens utgifter og alternativ

2 **Berørte grupper og virkninger**

Berørte grupper

Strømbruk i husholdninger og pris for alle andre

Effekttopp, administrasjonskostnader og nettleie

Samlet strømregning, forutsigbarhet og fordeling

3 Oppsummering og anbefaling

Teori og empiri tilsier at høy strømpris fører til mer strømsparing og investering i energieffektivisering

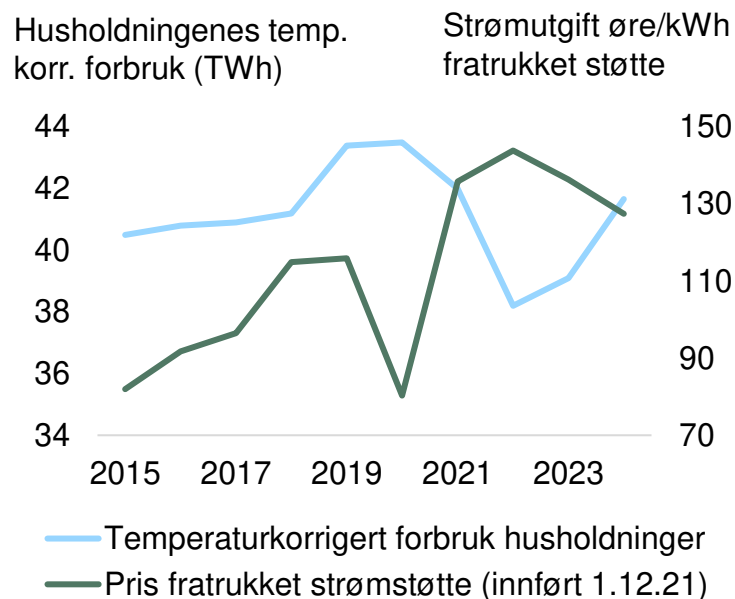
Folk kjøper mer når prisen er lav

Gjorde fergene gratis: Det var bare én ting de glemte

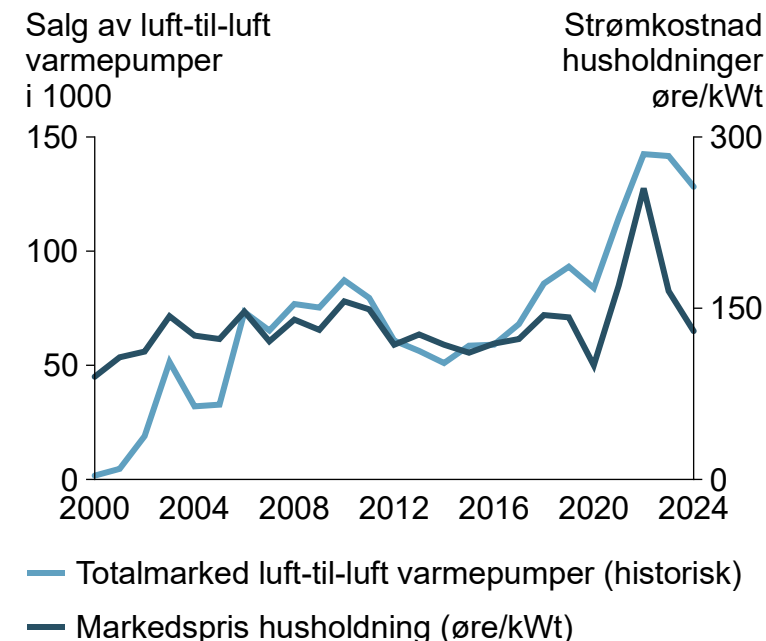
- Alle empiriske studier viser at etterspørselen etter strøm reagerer på pris, og at reaksjonen er større på lang enn kort sikt. Anslagene varierer
- DNV/Vista: Prisøkning på 1% senker etterspørselen på 0,15% på kort sikt, 0,6% på lang sikt, ettersom folk tilpasser investeringer og livsmønstre

Husholdningens strømbruk økte med 1 TWh 2023-24, mens utgift/kWh falt 14%

- Temperaturkorrigert forbruk ble redusert fra 2020
- I spørreundersøkelser oppgir husholdninger «pris» som viktigste motivasjon for strømsparing

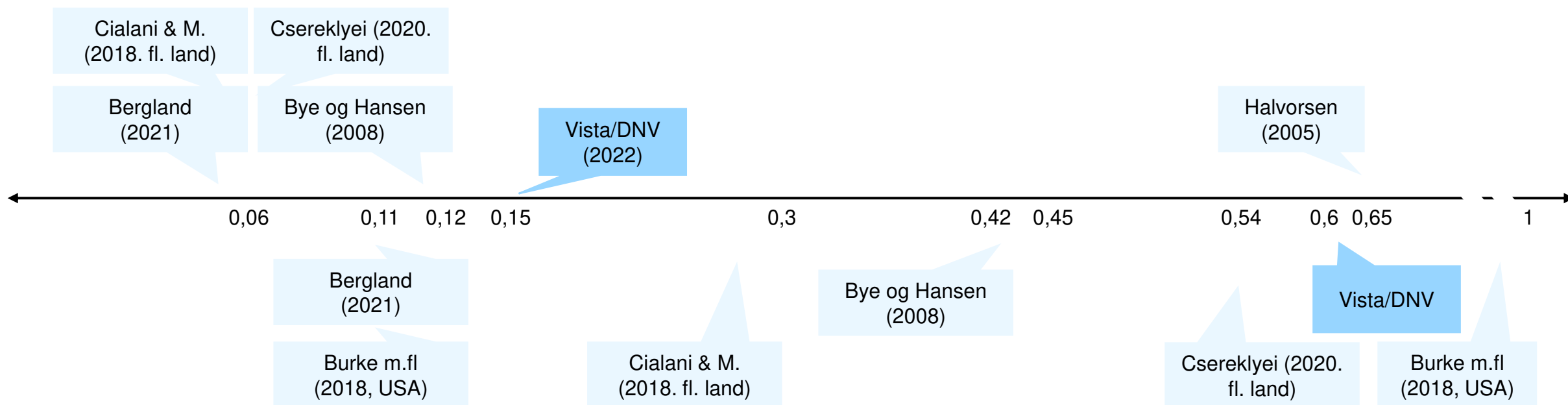
Strømprisen påvirker investering i energieffektivisering

- Rundt én TWh av reduksjonen i husholdningenes strømbruk 2021-2023 kan forklares av varige tiltak for energisparing, som investeringer i varmepumper*

Alle empiriske studier viser at etterspørselen etter strøm reagerer på pris, og at reaksjonen er større på lang enn kort sikt. Anslagene på størrelsene varierer stort

Husholdningers priselastisitet på kort sikt

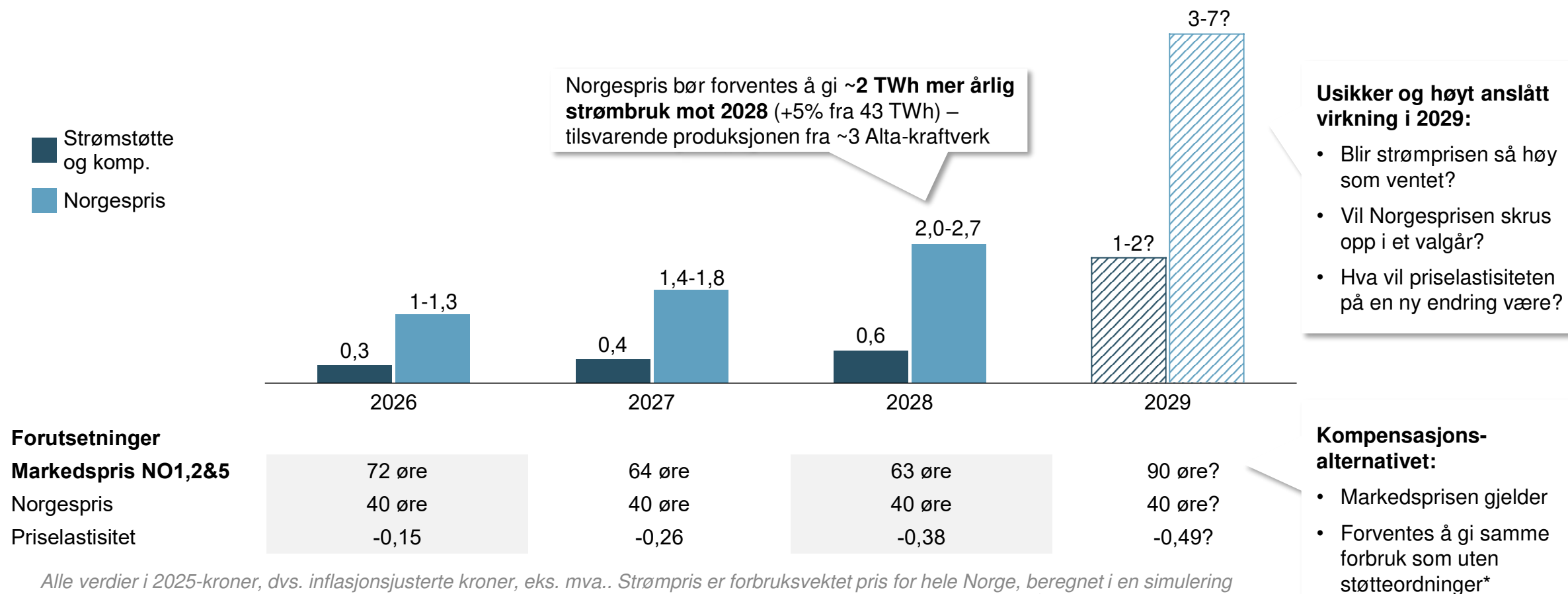
Husholdningers priselastisitet på lang sikt

I høringsnotatet om Norgespris anerkjenner regjeringen at folk må forventes å bruke noe mer strøm som følge av Norgespris og at noen energieffektiviseringstiltak som lønner seg i dag, ikke vil lønne seg med Norgespris. Regjeringen foreslår også en «hjemmel i loven om at departementet kan gi forskrift om opphør og justering av ordningene av hensyn til [en anstrengt] kraftsituasjon []».

En priselastisitet på 0,15 tilsier at en prisøkning på 1% gir en reduksjon i etterspørselen på 0,15%. Kilde: Vista/DNV ([2022](#)). Kort sikt i denne sammenheng er opptil ett år, mens lang sikt er lenger enn ett år, kanskje så lenge som 5-10 år

Subsidiert strømpris gjør at vi går glipp av strømsparing som ellers ville skjedd

Økning i husholdningenes strømbruk i TWh, sammenlignet Kompensasjonsalternativet, gitt at 70-100% velger Norgespris

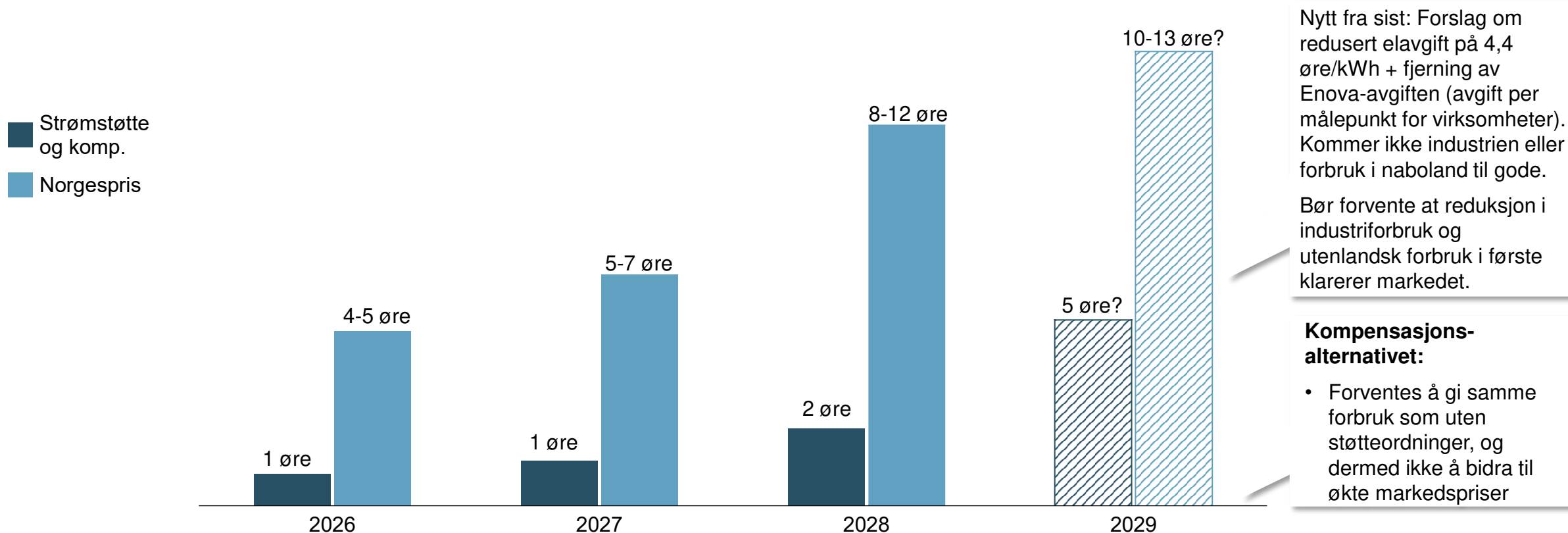

Alle verdier i 2025-kroner, dvs. inflasjonsjusterte kroner, eks. mva.. Strømpris er forbruksvektet pris for hele Norge, beregnet i en simulering gjort av THEMA i februar 2025. Beregningen legger til grunn 4,4 øre redusert elavgift og fjerning av Enovaavgiften på 1 øre i alle alternativer. *Det vil være interessant å gjøre et pilotprosjekt for å sjekke faktisk respons. En mulig hypotese er at også en kompensasjon kan gi noe forbruk, gjennom disponibel-inntektselastisiteten, eller gjennom irrasjonell lesing av en lavere strømregning. En tanke andre har lansert er at forutsigbarhet i strømregningen gir husholdningene bedre forutsetninger for å investere i energieffektivisering.

For at kraftsystemet skal tåle økt etterspørsel fra husholdninger, må virksomheter og utenlandsk forbruk prises ut. Industrien får ikke fordel av foreslått avgiftslette

Utvikling i norske virksomheters, kommuners og frivillige sektors strømpris (øre/kWh ink. mva.) – vs. ren kompensasjon

Første partielle analyse – ikke hensyntatt redusert etterspørsel som følge av økte priser

Innhold

1 Forslag om Norgespris, statens utgifter og alternativ

2 **Berørte grupper og virkninger**

Berørte grupper

Strømbruk i husholdninger og pris for alle andre

Effekttopp, administrasjonskostnader og nettleie

Samlet strømmregning, forutsigbarhet og fordeling

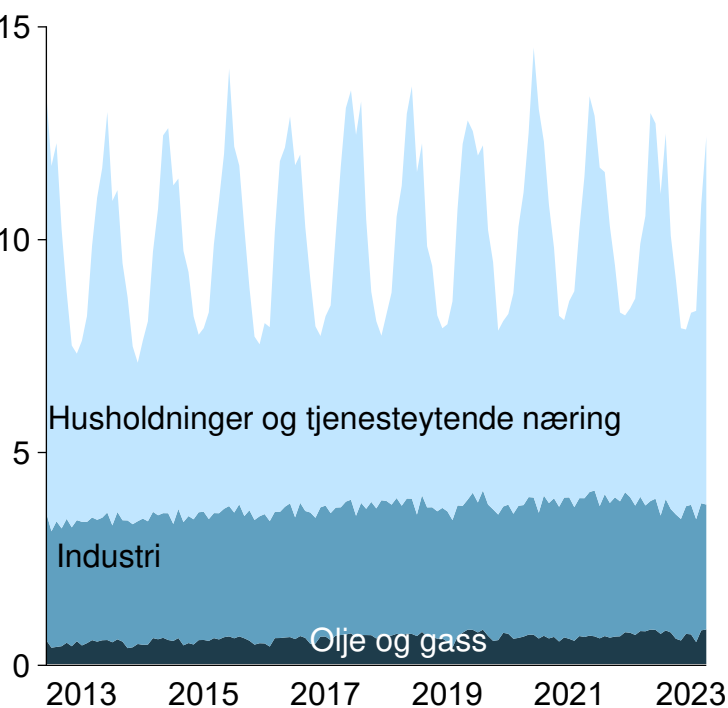
3 Oppsummering og anbefaling

Husholdningenes strømbruk er dimensjonerende for nettet. Vi har investert milliarder i teknologi og markeder som glatter ut forbruket for å spare større nettinvesteringer

Husholdningenes oppvarmingsbehov er dimensjonerende for nettet

Norsk strømforbruk per måned (TWh)

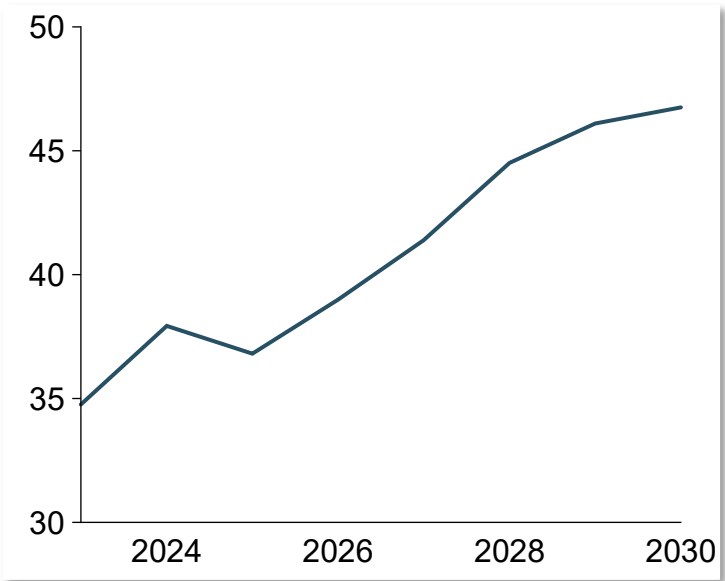

Vi har investert milliarder i teknologi og markeder for å skape forbrukstilpasning

Tiltak	Indikasjon på investeringsbeløp
AMS	8- 10 mrd. kr. investert
Elhub	300 mill. kr i årlig (annualisert)
Euroflex	Enovastøtte på 100-250 mill. kr
RME	Tariffmodell utviklet fra 2013 til 2022 (fortsatt relevant)
Private tiltak	Store summer investert privat

Likevel må vi bygge mer nett for å muliggjøre elektrifisering

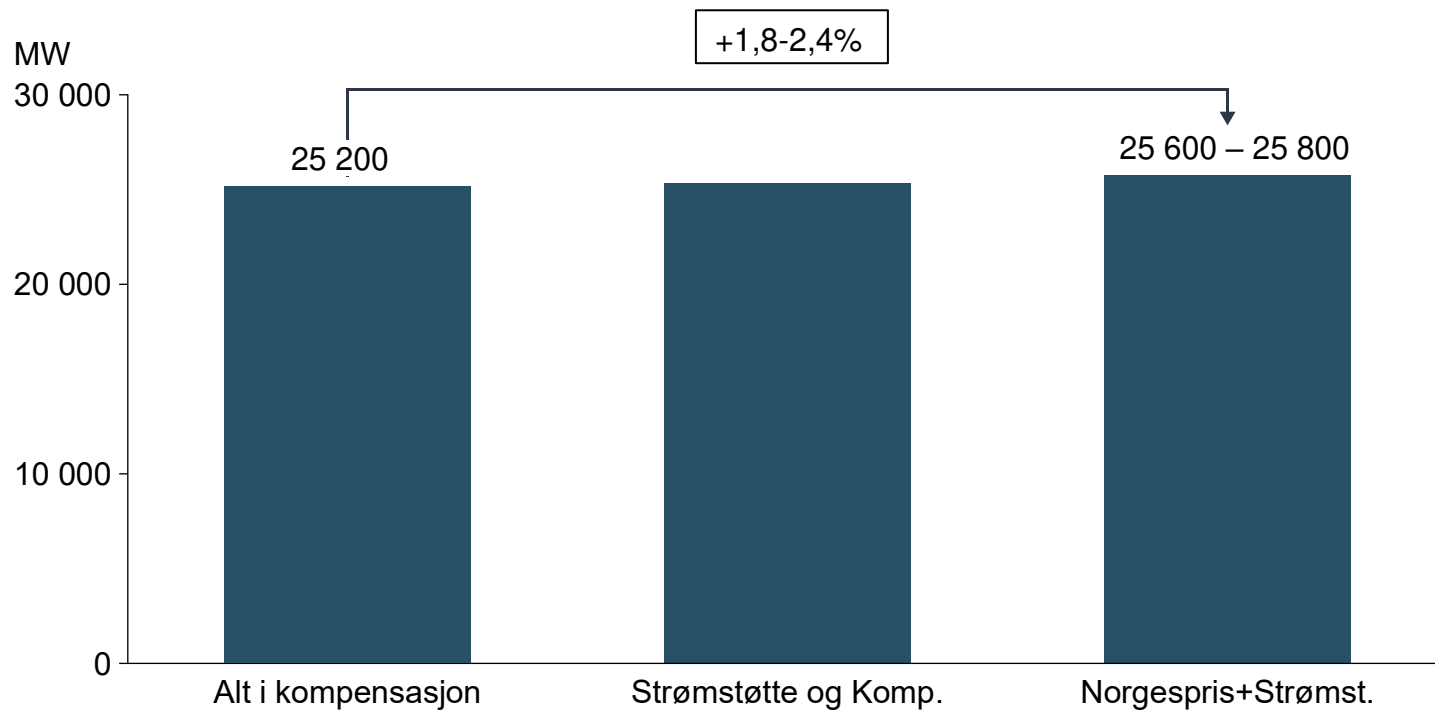
Framskrevet nettleie i faste priser 2023-priser (øre/kWt)

«Det er dyrt å bygge nett og det ligger an til betydelig økning i nettleien fremover»
Kjetil Lund i NVE (VG, 2024)

Økt husholdningsforbruk og mindre fleksibilitet i forbruket bidrar til høyere effekttopper som fører til økt behov for nett til en kostnad av hvert fall 1. mrd. kr./år

Simulert topplast i Norge i 2026 i et normalt værår

Topplasten i systemet øker mer enn endringen i årlig forbruk ville tilsi

- Husholdninger har høyere forbruk på vinteren enn om sommeren. Derfor har en forbruksendring i husholdningene større påvirkning på topplasten enn en tilsvarende endring i industrien.
- Med Norgespris tar man bort husholdningers insentiver til å flytte lasten fra timer med høy pris (og høy last i systemet) til timer med lav pris
- Med høyere topplast øker også behovet for kapasitet i nettet.
- Nettleien i 2024 er 1,6 mill. kr./MW* og forventes å bli **2 mill. kr./MW** i 2030.** En økning i topplasten 500 MW vil koste rundt 1 milliard kroner årlig (Over tid kan det utgjøre ~500 kr/ husstand over tid i NO1,2 og 5, med mindre det dekkes av virksomheter.).
- Den ekte kostnaden er større, gitt uforløst etterspørsel etter nettilknytning (nettkø som indikerer større betalingsvilje).

Alle kompensasjonsordninger som er blitt foreslått skal forvaltes av nettselskapene. Administrasjonskostnadene vil belastes husholdninger og virksomheter over nettleien

Norgespris og strømstøtte: Kostnader til rådgiving og inndriving

Nettselskapene skal inngå egen avtale med nettkunden, samt være instansen som veileder og er kundestøtte når det gjelder Norgespris.

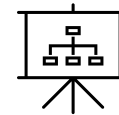
- Må oppbemanne kundeservice for å håndtere både vanlige og ikke-digitale kunder
- Håndtere klager fra de som har valgt Norgespris når markedsprisen er lav, og fra andre når den er høy
- Elhub skal utvikle felles bestillingsløsning

Nettselskapene skal ikke bare betale ut Norgespris-kompensasjon i måneder der prisen er under Norgesprisen, men også drive inn penger fra husholdninger i måneder med lav pris

- Dette gir administrasjonskostnader, kredittrisiko og -kostnader

Kompensasjon: Kostnader til klassifisering og beregning

En kompensasjonsordning vil også kreve administrasjon. Kostnadene vil avhenge av datatilgjengeligheten, datapåliteligheten og om rettighetene avhenger av bruken av eiendommen.

I sin enkleste form – en fast støtte per husholdning (uansett bruk) vil administrasjonen være svært enkel. En ordning som avhenger av matrikkeldata bør være gjennomførbar, men har ukjente kostnader.

Inkludering av flere variabler/ datakilder, som antall personer per husholdning og bruk (husholdning/ fritid) vil normalt koste mer.

Vi har ikke grunnlag for å si hva som vil ha høyest administrasjonskostnader – dette bør utredes grundig

Innhold

1 Forslag om Norgespris, statens utgifter og alternativ

2 **Berørte grupper og virkninger**

Berørte grupper

Strømbruk i husholdninger og pris for alle andre

Effekttopp, administrasjonskostnader og nettleie

Samlet strømregning, forutsigbarhet og fordeling

3 Oppsummering og anbefaling

Husholdninger vil få 200 til 800 kroner høyere strømregning i året over tid med Norgespris enn med Kompensasjonsalternativet, for de må betale for mer strøm og nett

Illustrerende estimat: Årlig strømregning i kroner for en norsk husholdning i Sør-Norge (NO1, NO2 & NO5) i 2026

Post på strømregningen	Kompensasjon	Strømsøtte + Kompensasjon	Norgespris + Strømsøtte
Volum (kWh/ husholdning)	15 700	15 800	16 200
Strømpris (øre./kWh)*	72	60-65	40
Elavgift (øre./kWh)	10	10	10
Påslag (øre/kWh)	5	5	5
Kompensasjon	5 000	3 500	0
Nettleie	6 300	6 300 - 6 400	6 300 - 6 800
Samlet regning eks. mva.	15 100	15 200 - 15 300	15 300 - 15 700
Samlet regning ink. mva.	18 900	19 000 - 19 100	19 100 - 19 600
Gjennomsnittlig økning i strømregning/husholdning/år sammenlignet med Kompensasjonsalternativet		100-200	200-800

Økt strømregning. pga. økt volum (for de som velger Norgespris). Regningen for dette deles mellom hver husholdning og fellesskapet/ staten

Lagt til grunn forslag om redusert el- og enovaavgift

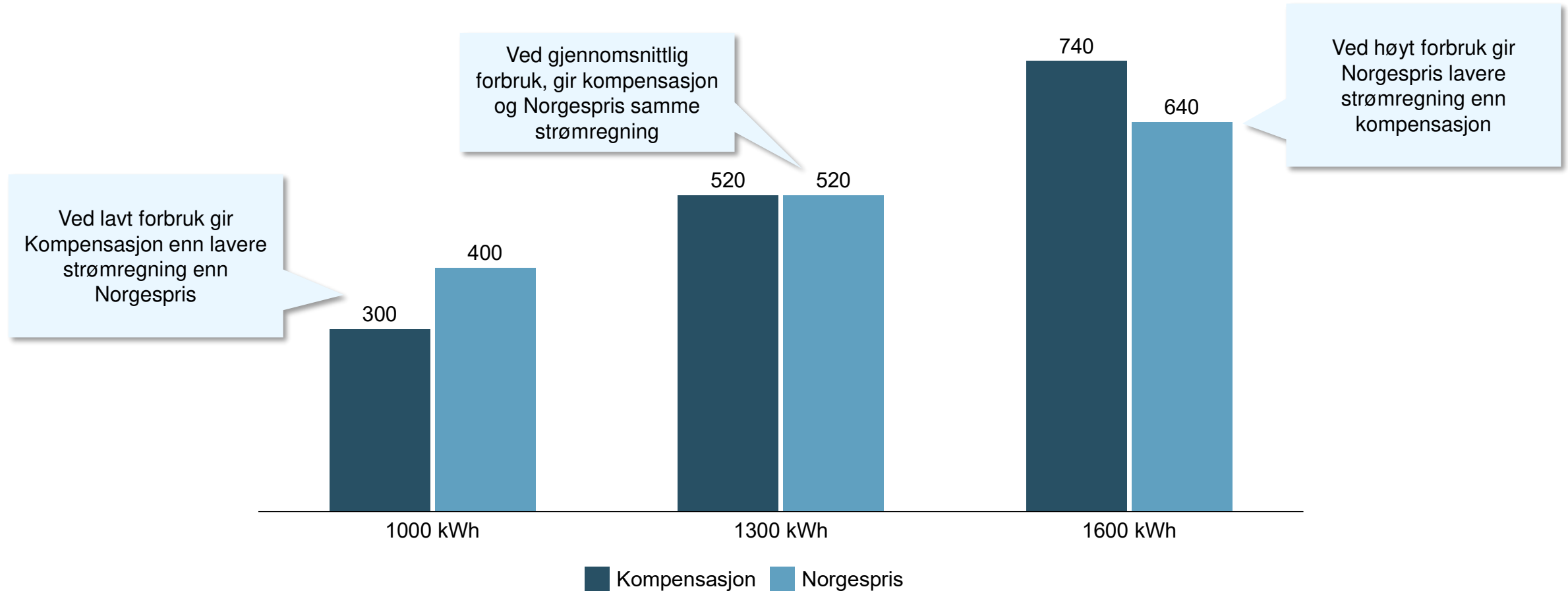
Økt nettleie. pga. økt effekt-topp i 2026 om 70% i Sør-Norge velger Norgespris. Kommer først på regningen senere år, ettersom økt effektbruk vil i første omgang hindre tilknytning av annen aktivitet. Deler av kostnaden kan i praksis bli veltet over på andre nettkunder, som bedrifter.

Ikke hensyntatt økning i nettselskapets adminkostnader

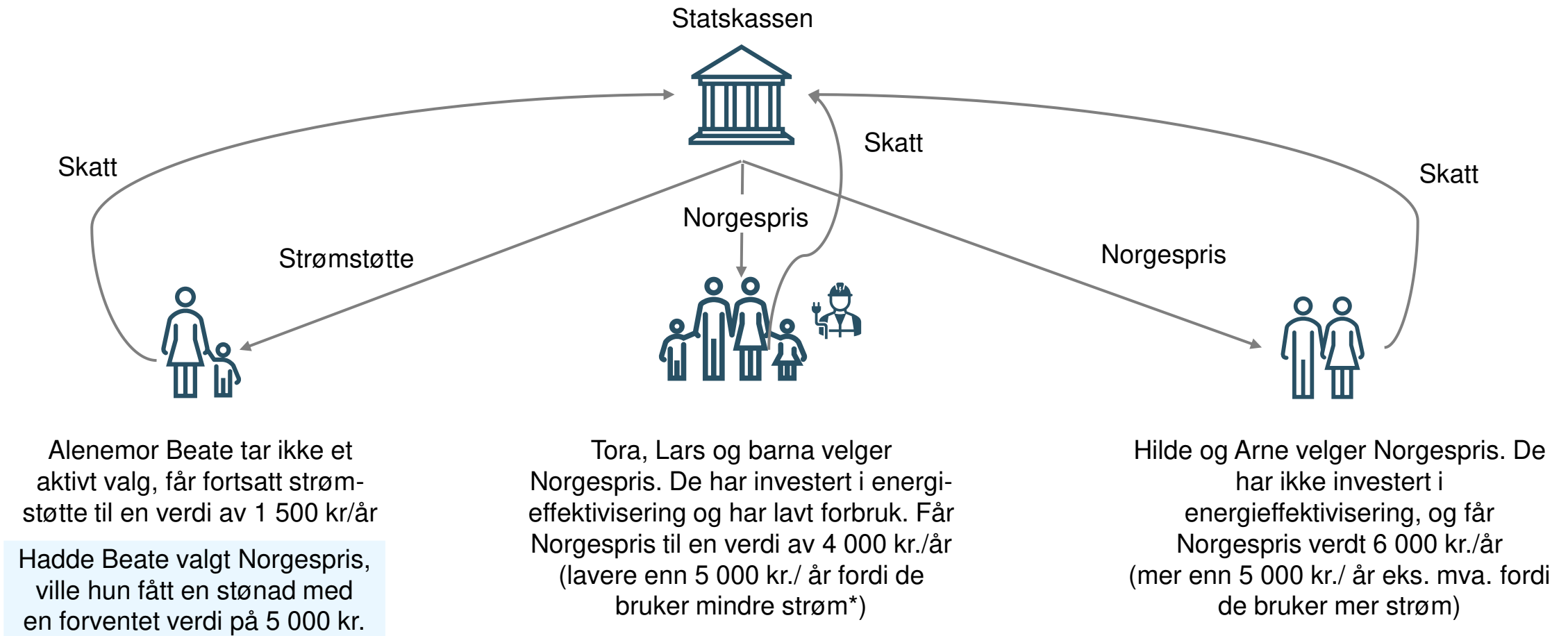
*Forbruksvektet pris for husholdninger i NO1, NO2 og NO5 i 2026 (THEMA, feb. 2026)

Norgespris gir størst forutsigbarhet for kostnaden av strømbruk *for de som aktivt velger det*. Kompensasjon gir også forutsigbarhet for regningen som helhet, men ikke like mye

Illustrerende estimat: Månedlig utgift til strøm (kr. eks. mva.), gitt ulikt strømforbruk i sammenlignbare boliger

Fordeling: Norgespris finansieres av alle. Ordningen er mest gunstig for de som tar et aktivt valg og som ikke har investert/ ikke investerer i energieffektivisering

*En varmepumpe som bruker 3 000 kWh strøm i året, kan i mange tilfeller gi 9 000 kWh varme, en gevinst på 6 000 kWh. En slik energieffektivisering reduserer utbetalinger fra statskassen gjennom Norgespris med (66 øre-40 øre)*6 000 kWh=960 kr. eks. mva. i et år

Norgespris fordeler størst verdier de som i snitt har høyest inntekt. De med høyest inntekt bruker i snitt mer strøm og er mer tilbøyelige til å ta et aktivt valg om Norgespris

Ressurssterke er mer tilbøyelige til å ta aktive valg

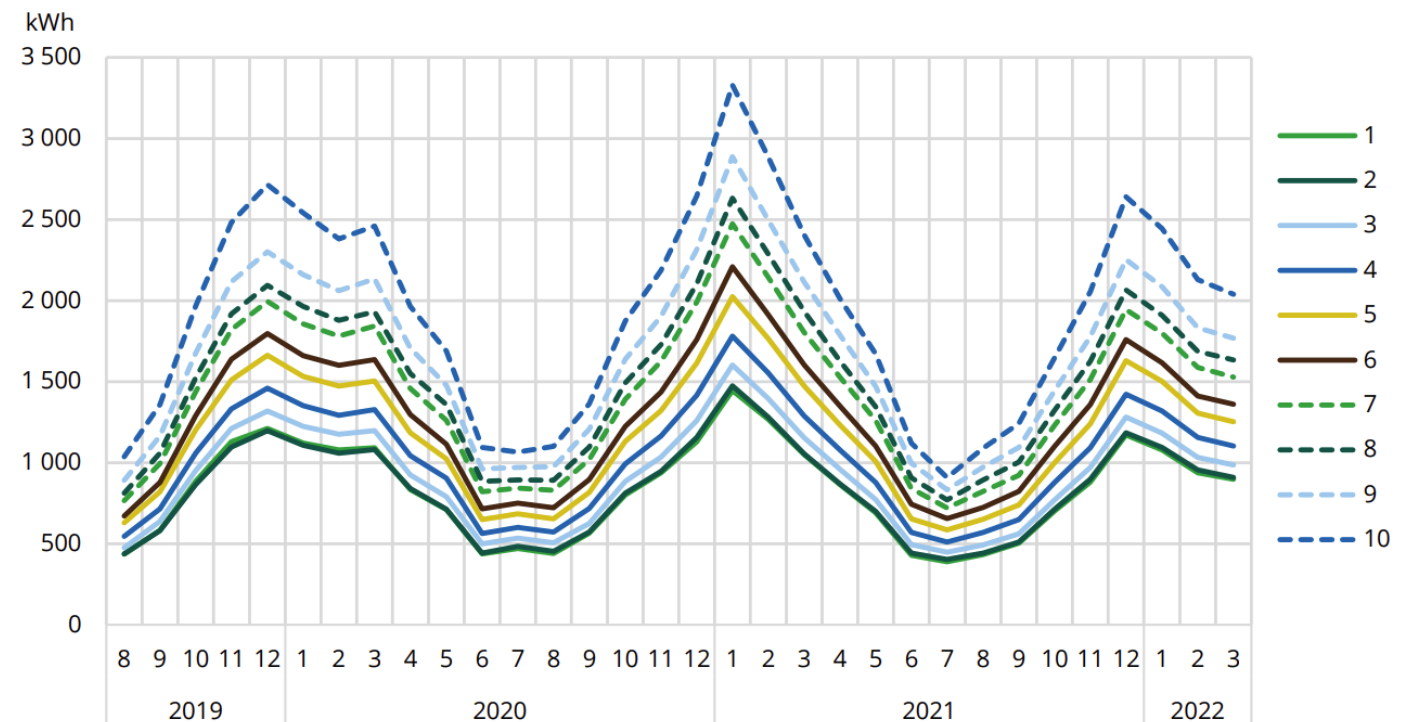
Forsking fra pensjonsvalg viser at blant annet følgende grupper er mer tilbøyelige til å ta aktive valg enn andre:

- Høy inntekt
- Høy formue
- Kunnskapsrike om emnet
- Høy utdanning

Dette er noe av bakgrunnen for at viktige ordninger som barnetrygd gis automatisk.

Hvordan vil fordeling av de i Sør-Norge som ikke aktivt velger Norgespris være?

Gjennomsnittlig strømforbruk per husholdning etter desil av disponibel inntekt

Kilde: Boforholdsregisteret, Elhub og Nord Pool

Innhold

1 Forslag om Norgespris, statens utgifter og alternativ

2 Berørte grupper og virkninger

3 Oppsummering og anbefaling

Oversikt over virkninger av de ulike alternativene

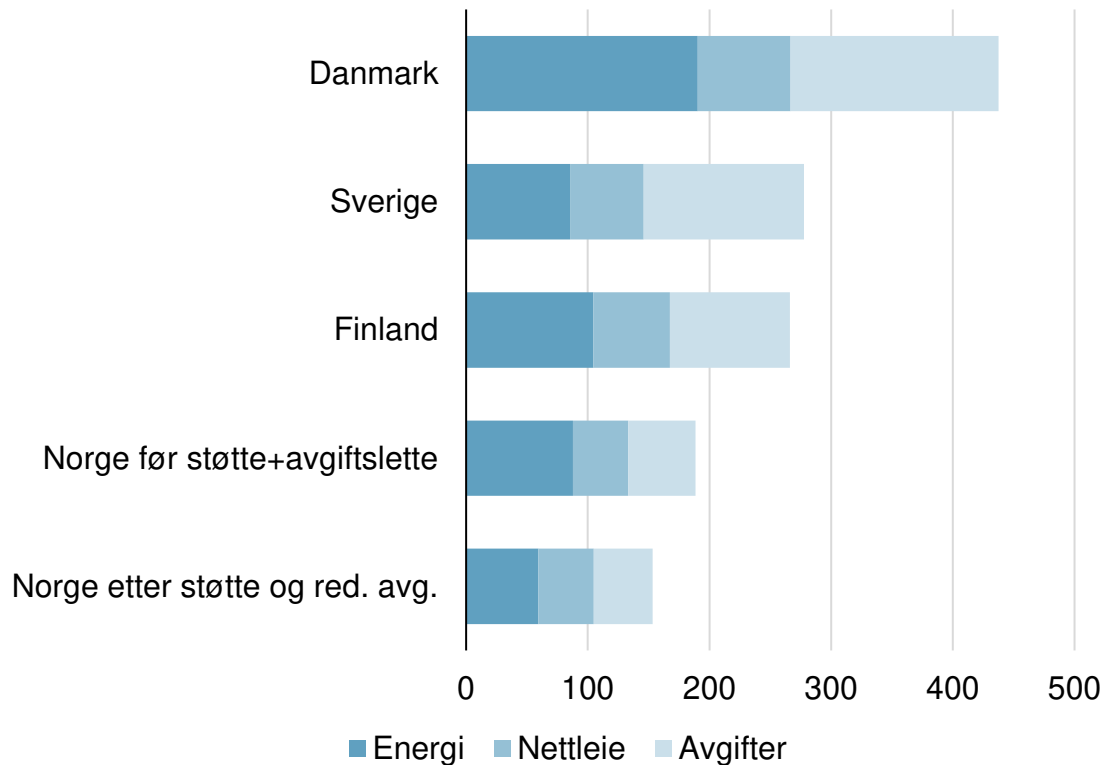
Virkning	Norgespris + Strømsstøtte	Strømsstøtte + Kompensasjon	Alt i kompensasjon
Statens utgifter	8-12 mrd. kr i 2026, mer over tid	8-12 mrd. kr. i 2026, noe mer over tid	8-12 mrd. kr. i 2026
Strømsparing og investeringer i energieffektivisering, andre energibærere og lokal energiproduksjon	● Strømbrok opp 5% mot 2028	● Strømbrok opp 0,5% mot 2028	● Ingen økning i strømbroken
Strømpris for andre virksomheter	● Pris opp 8-12 øre mot 2028 (oppveies delvis av avg., men priser ut industri)	● Pris opp 2 øre (mer enn oppveies av reduserte avg., men priser ut industri)	● Ingen økt strømpris pga. husholdning. Kun avgiftslette
Fleksibel energibruk og behov for nettinvesteringer	● Mer behov for nett (øker nettleien)	● Noe høyere nettleie enn ved kompensasjon (pga. timesstøtte)	● Alternativet som gir lavest topplast og minst behov for nytt nett
Administrasjonskostnader	● Usikre administrasjonskostnader	● Usikre administrasjonskostnader	● Usikre administrasjonskostnader
Lave strømgninger for husholdninger	● Høyere strømgning enn med Kompensasjonsalternativet	● Noe høyere regning enn med kompensasjonsalternativet	● Lavest strømgning av de tre modellene (sparer strøm og nett)
Forutsigbare strømgninger	● Mest forutsigbart for de som velger det– samme pris i alle timer	● Nest mest forutsigbart, også for de som ikke aktivt velger	● Forutsigbarhet for den månedlige strømgningen. Krever ikke valg
Fordelingsvirkninger	● Gir mest til dem med høyt forbruk, som tar aktive valg	● Nesten like mye til alle med samme boligtype	● Like mye til alle med samme boligtype

Hvilke av disse alternativene for å avlaste husholdningenes strømgning bør vi som nasjon velge, gitt våre verdier og målsetninger?

Anbefaling: La være å haste-innføre Norgespris. Regjeringen kan i stedet be NVE utrede hvordan 8-12 mrd. kr. kan brukes på å avlaste husholdningene på en best mulig måte

Norske husholdninger har klart lavest utgifter/kWh i Norden – Bør være håndterbart, hvert fall et halvt år til

Strømutgift husholdninger i 2023 (2023-øre)

Følg stegene i utredningsinstruksen og gjennomfør pilotprosjekt på alternative tiltak for å avlaste husholdningsøkonomien

Det er etablert **minimumskrav til utredning** i form av seks spørsmål som skal besvares i alle utredninger:

1. Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?
2. Hvilke tiltak er relevante?
3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?
4. Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?
5. Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?
6. Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

Undersøke alternative former for kompensasjon

Hva er tillatt EØS-rettslig?

Gjennomføre pilotprosjekt:

- 1) Hvilke husholdninger tar aktive, lønnsomme valg?
- 2) Forbruksvirkningene av ulike ordninger?

THEMA
CONSULTING GROUP